

"Tėvynė" Savaitinis Laikraštis

Leidžia kas Pankadienį
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Jungtinėse Valstijose \$1.50
Kitose Valstybėse \$2.00
"TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas LACKAWANNA 4-5529

MINNESOTA
HISTORICAL
SOCIETY
The Lithuanian Weekly "Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
"TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

No. 47 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in
Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Lapkričio (November) 20, 1936.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the
Post Office at New York, N.Y., under the Act of March 3, 1879.

Vol. XXVII

Sveikas SLA. 50 Metų Sulaukęs

Kas Bus Ateity?

ŠIUO "Tėvynės" Jubiliejinio Numerio atžymime mūsų Susivienijimo Lietuvių Amerikoje penkių dešimtų metų gyvavimą ir veikimą.

Per penkias dešimtis metų Susivienijimo veikimo Amerikos lietuvių tarpe daug, labai daug kas buvo padaryta. Prie Susivienijimo per tą laiką prisirašė, iš-nigiskai susėpė ir jame veikė beveik 59,000 narių! Vieni jų mirė, kiti dėl įvairių priežasčių pasitraukė, bet vis dabar turime dar apie 15,000. Tai didelė ir gal-linga šeima!

Per penkias dešimtis metų Susivienijimas išmokė-jo milijonus dolerių pomirtinėms ir narių pašelpoms, iš-leido šimtus tukstančių dolerių susėlimui našlių ir na-šlaičių, moksleivių ir įvairių lietuvių tautai svarbių kul-turinių ir kitų viešų reikalų.

Per penkias dešimtis metų Susivienijimas savo veik-ųjų lūponis budino lietuvių prie kultūrinio ir tauti-nio darbo: jo leidžiama literatūra ir organas buvo ir yra visų lietuvių — neskiriant pažiūrų, persitikrinimų arba nusistatymų — reikalų sargu ir gynėju. Susivie-nijimas tęsė "Aušros" pradėtą darbą ir mūsų Lietuvos dabartinę nepriklausomybę yra labai daug kalta mūsų Susivienijimui ir jo veikėjams.

Bet neglėme mes dabar, po penkių dešimtų metų, rankas sudėję pradėt išsėti, vien tik džiaugdamies ir didžiudamies praeties nuveiktais darbais, garbe, per-galėmis ir laurais.

Versdami naujo pusšimtmečio mūsų Susivienijimo gyvavimo lapą, kiekvienas iš mūsų turime paklausti: KAS BUS TOLIAU?

Ir štai kokias užduotis prieš save turime, pradėdami antrą pusšimtmetį:

1. Turime niekad daugiau neišleisti tokių žalin-gių ir skaudžių partinių rietenų, kokias neseniai Susivie-nijime pergyvenom. To nepadarius, negalėsime kon-centruoti savo energijos ir koordinuoti savo spėkų tik-ram tvėriam ir budavojančiam darbui.

2. Turime sutraukti į Susivienijimą visą sveiką ir mąstančią Amerikos lietuvių visuomenę, ypačiai mu-sų jaunimą. Mūsų, senųjų, buvo praeitis; jų, jaunuo-lių, yra ateitis, ir podraug mūsų Susivienijimas.

3. Susivienijimas turi imtis vadovybės lietuvių gy-venime Amerikoje, visoj to žodžio prasmė.

Tada Susivienijimas bus skaitlingesnis, galingesnis ir tobulesnis ir tuo pat naudingesnis savo nariams, lie-tuviams Amerikoje ir visai lietuvių tautai.

Budavoti tokį Susivienijimą ateitį kviečiu visus: ir tuos, kurie po ilgų metų veikimo ir darbo jaučiasi pailšę jau, ir mūsų jaunuolius, mūsų paveldėjus ir įpė-dinius.

F. J. Bagočius,
SLA. Prezidentas.

Lai SLA. Darbas Eina Pirmyn

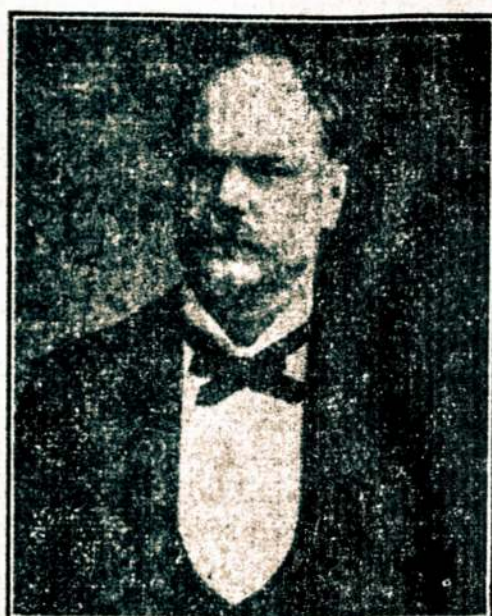
ŠIAME mėnesį sukanka 50 metų, kai buvo pradė-tas organizuoti Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Tas Susivienijimo organizavimo ir tobulinimo darbas tęsėsi per 50 metų ir dar ilgas, ilgas metus turės tęs-tis, nors Susivienijimas yra jau išaugintas į vieną di-džiausių ir turtingiausių lietuvių organizaciją, nors yra atlikęs nesuskaitomas daugybės LABDARYBES ir AP-SVIETOS darbų netik savo nariams, bet ir visiems lie-tuviams ir visai lietuvių tautai. Tų visų atliktų nau-dingų darbų per tą laiką paties Susivienijimo ir jo kuop-pų turbut niekas negalės suskaityti ir į Susivienijimo istorijos lapus įrašyti. Reikia tiksliai pasakyti, kad S. L. A. atlikti darbai yra milžiniški dėl lietuvių labo.

Aš lenkiu galvą prieš tuos Susivienijimo veteranus, kurie pradėjo tą praklinų Susivienijimo darbą ir taip sumaningai jį varė pirmyn.

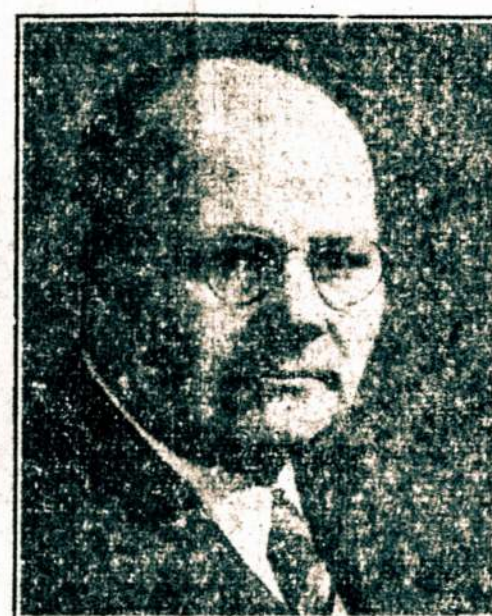
Daug ko pasimokinę per tuos 50 metų Susivieni-jimo dirvoje, veskime SLA. darbą pirmyn. Užbaigda-mi šį Susivienijimo Jubiliejinį Vajų dar daug galim mu-sų brolių ir sesučių prirašyti prie SLA. Juk tai yra garbingas darbas skieisti Susivienijimo evangeliją tar-pe tų mūsų brolių lietuvių, kurie iki šiol nežinojo, kaip yra naudinga ir garbinga būti Susivienijimo nariu.

Pagerbimui tų visų pirmųjų Susivienijimo pirma-takų, palaikymui mūsų jaunųjų lietuvių arčiau prie lietuvių tautos, palaikymui broliškos labdarybės ir ap-svietos Susivienijimo narių tarpe ir tarpe visų lie-tuvių — SLA. DARBAS TURI EITI PIRMYN!

J. K. Mažukna,
SLA. Vice Prezidentas.



DR. VARNAGIRIS
Pirmasis SLA. Prezidentas.



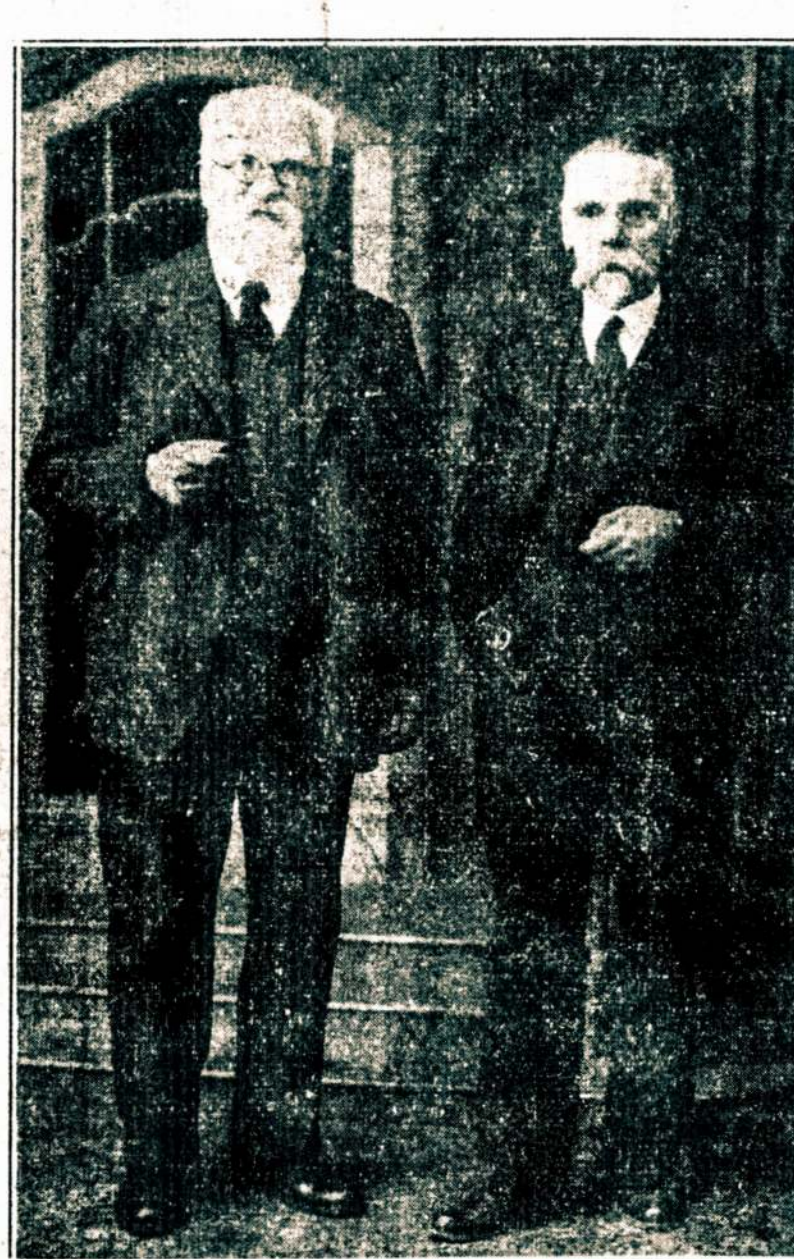
STASYS GEGUŽIS
Ilgasiasis tarnavęs SLA. Prezidentas.



ADV. F. J. BAGOČIUS
Dabartinis SLA. Prezidentas.



VINCAS DAUKŠYS
SLA. 6-to Seimo, įvykusio 1891 m., sekretorius, visą laiką aktyvus vei-kėjas.



DR. JONAS ŠLIUPAS, SLA. Garbės Narys, vie-nas pirmųjų Susivienijimo įkurėjų, tarnavęs SLA. Dak-taro kvotėje ir Apšvietos Komisijos urėduose.

DR. ANDRIUS L. GRAICUNAS, SLA. aktyvus narys nuo 1895 m., dalyvavęs jau 1897 ir 1898 m. sei-muose ir visoj eilėj vėlesniųjų seimų, tarnavęs SLA. Ap-švietos Komsoj.



M. TOTORIUS
Pirmas SLA. Prezidentas po skilimui.



TAMÁS ASTRAMSKAS
SLA. ugdymo patriarchas ir kovo-tojas už sąžinės laisvę Susivieni-jime, pirmasis Sekretorius po SLA. skilimui.



PIIUS W. BIRŠTONAS
Buvęs SLA. Prezidentu. Vice Pre-zidentu ir Įstatų Kom. nariu kuomet SLA. buvo sumodernizuotas

SLA - Doras Tėvas

KIEKVIENAS doras žmogus rupinasi apie savo vai-kytę ateitį: mokslo juos visokios dorybės, liepia my-lėti savo gimtą kalbą, nepamiršti savo bočių, gaivina jų jaunose širdyse meilę savo broliui, meilę artimui.

SLA. Amerikos lietuvių išeivijoje yra tas doras tėvas, kuriam dabar sukanka 50 metų amžiaus, kuris rupinasi reikalais savo šeimos, susidedančios iš penki-likos tukstančių lietuvių vaikų. Jis mus mokslo my-lėti savo kalbą ir bočių papročius, liepia sėpti ir sėlia našles ir našlaičius, duoda aukas kaliniams sėlia imi-grantus, rodo kelią ieškantiems apšvietos mokslei-viams, paduoda savo duosnią ranką bedarbiams. Laikė ligos duoda paramą, nelaimėje mirties — teikia liku-siai našlei medžiaginę paramą, rupinasi palaidojimu. SLA. leidžia literatūrą ir laikraštį, neša kultūros žibin-tą augštai iškėlęs per visą tą metų eilę ir gaivina mu-sų širdyse tą, kas yra gera, gražu ir pageidaujama.

Kas šiandien nesigėri ta didele šeimyna, kuri lie-tuvių tarpe veikia tautiškus darbus, pildo savo pasidė-jimus, pagal išgale? Visi geri žmonės tuo gėrėsi, lie-pia imt pavyzdį iš tos doros šeimos pasielgimų.

Patys pirmieji šios doros šeimos veikėjai nesulaikė savo tėvo aukštinio jubiliejaus, kas yra labai apgalv-tina. Nedidelis skaitlius liko ir tų, kurie 1901 metais gryn savo tėvą nuo užpuolikų. Dar dešimčiai metų praslėnkus — nebeliks nei vieno iš mūsų. Bet mūsų vie-ton gimsta tukstančiai jaunų SLA. narių, kurie su atsi-davimu ateina savo tėvui — Susivienijimui Lietuvių Amerikoje — pagalbon.

Mums, veteranams, yra didelis džiaugsmas, kad ga-lėjome sulaukti šio momento ir pasveikinti mūsų Su-sivienijimą, sulaukusį 50 metų amžiaus ir taip tvirtą, taip skaitlingą savo vaikais bei taip turtingą!

Mano širdingiausi linkėjimai ir didžiausi troški-mai tai, kad SLA. gyvuotų taip ilgai, kaip ilgai šioje žemėje bus lietuviškai kalbančių žmonių ir kad kiekvie-

Mūsų Susivienijimas

ŠVENCIAUT 50 metų savo garbingą praeitį, visa lietuvių išeivija turėtų džiaugtis, kad vieništelė lie-tuvių organizacija, kuri išgyveno gyva ir sveika, SLA. jubiliejų mini ir Lietuva ir linki mums laimės ir ilgo gyvenimo.

Ačiu mūsų veteranams, kurių dėka SLA. įsikūrė ir pusėtinai paaugo, ačiu mūsų kuopų darbuotojams, ku-rie ant savo pečių nešė sunkiausią ir nemalonų darbą, kuriems reikėjo kovoti su priešais, kurie iš nesuprati-mo, o kiti iš pavydo, dar kiti iš tamsumo trukdė darbą. Bet mūsų sekretoriai dirba tą svarbių kultūrinį ir drau-gijinį darbą, nieko nepaisydami.

Ačiu mūsų išeivijos redaktoriams, kurie iš gerosios ar blogiosios pusės, karts nuo karto, priminė lietuviams apie mūsų Susivienijimą. Netrukus SLA. įžengs į ki-tą amžiaus pusšimtį — atsivers kitas lapas mūsų dar-bų.

Ir kas tuos darbus dirbs?

Mano pageidavimas yra, kad visos SLA. kuopos rinktų į kuopos valdybas bent po vieną jaunuolį į val-dybą, apskritai taipgi. Tie jauni žmonės pripras prie mūsų darbų, geriau mus supras ir mes juos. Todėl duokime jiems progą dirbti ir išsireikšti su savo idėjo-mis.

Visi, kurie dirbom ir kurie dar galime dirbti buki-me ir antrame šimtmečio darbe, nes garbinga yra dir-bant ir mirti. Viešas, kultūrinis ir labdaringas darbas yra didžiausiu atlyginimu mūsų gyvenime.

Tegyvuoją mūsų veteranai ir SLA. nariai!

Stasys Mockus,
SLA. Išdo Globėjas.

nas doras lietuvis pasirupintų prisiglausti prie SLA. šei-mos.

A. B. Strimaitis,
SLA. Veteranas.

Auksinį Jubiliejų Minint

SUSIVENIJIMAS Lietuvių Amerikoje, mūsų di-džiausia ir seniausia apdraudos, pašelpo, labdary-bės, kultūros, brolybės ir lietuvių organizacija, mini savo penkiasdešimties metų gyvavimo sukaktuves.

Penkiasdešimties metų bėgy, Susivienijimas prie sa-vęs sutraukė ir suvienijo gana skaitlingą išeivijos gy-venančių lietuvių šeimą, jiems tarnavo, juos priglaudė ir suramino sunkiose gyvenimo valandose bei suteikė pagalbą ir galimybę šimtams jaunuolių, siekusiems pro-fesinio mokslo.

Mūsų Susivienijimas šiandien yra stiprus ir galin-gas todėl, kad jis nepasidavė jokioms sektinėms ir poli-tinėms įtakoms, kurios išeivijos lietuvius skirsto į grupes, jų tarpe sukelia vaidus ir naikina tautinį brolišku-mą.

Susivienijimo praeties darbai ne vien įvertinami delei jo išmokėtų milijonų dolerių ligoje pašelpomis ir pomirtinėmis, dešėkų tukstančių dolerių našlėms, na-šlaičiams ir sunkaus gyvenimo prispaustiems nariams, šimtų tukstančių dolerių įvairiems labdariniams tiks-lams — jo darbai daugiausiai įvertinami delei jo dvasi-nės įtakos visuomenėje, kaip nešėjo apšvietos, broliš-kumo ir laimės į vargdienių namus.

Gyvenimo formoms ir sąlygoms besikeičiant, mūsų Susivienijimas, turintis tukstančius gabiių, veiklių ir energingų veikėjų, sugebi prie gyvenimo sąlygų tinkamai prisitaikinti, tinkamai sumodernizavo organizaci-jos veikimo ir tvarkymosi aparatą, kuris šiandien jau prilygsta didelėms svetimauciu audraudos kompani-joms.

Žmogus minėdamas savo 50 metų amžiaus sukak-tuves, mini kaip jo atsiveikimą su jaunyste, jaunystės jėgomis ir energija. O mūsų Susivienijimas minėda-mas savo 50 metų Jubiliejų, jį mini su kasdien įgauna-momis stipriomis jėgomis, didesniu turtu, kas užtikri-na jam ir jo nariams šviesią ateitį ir laimę. Mūsų Su-sivienijimas kas metai sulaukia prie savęs būrius jau-nų lietuvių, kurie senesniuosius pavaduoja įvairaus vei-kimo srityse, savo jauna energija ir duoklėmis organi-zaciją stiprina, kurioje jiems yra ateitis ir laimė.

Minėdami šį Jubiliejų ir įžengdami į mūsų organi-zacijos gyvavimo antrąjį šimtmečio pusę, kaip iki šiol, taip ir ateity laikykime augštai iškeltą fraternališko broliškumo vėliavą, po kuria randasi tautinis brolišku-mas.

Dr. M. J. Vinikas,
SLA. Sekretorius.

Kas Laimėta?

ŠIO mėnesio 22 dieną sueina lygiai 50 metų, kaip pradėjo organizuoti mūsų šiandien didžiausia ir turtingiausia organizacija — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Ta diena lygi-jile kurio mūsų, 50 metų su-laukusio, gimtadieniui. Ji yra brangi ir minėtina.

Ne vienas lietuvis per tą laikotarpį užjūrų gino. Ne vienas ir organizacija buvo pradėjusi gyventi ir tar-pe lietuvių veikti. Bet kaip daugeliui žmonių, taip daugeliui ir mūsų organizacijų teko vos keletą metų pagyventi ir, dažniausiai nieko gero nenuveikus, iš šio audringo pasaulio į amžinąjį pasitraukti. Ne laiku kai kam iš gyvenimo reikia išeiti delto, kad jo to gyveni-mo keliai persunkus, kad jie persilpnę esamas aplinky-bes kovoti. Mūsų Susivienijimui gyvenimo aplinkybės ir keliai irgi nebuvo radastomis kloti: jis savo kely visko sutiko, visko pergyveno. Bet, jis kovodamas su tais sunkumais,ėjo ir eina tokiu tempu, tokiu pasirįžimu, taip augštai iškelta krutine, kad jo niekas — nė žmonių pikta valia, nė didelės aplink jį siaučiančios audros — negali sulaukyti.

Eina gal delto, kad Susivienijimas šiame gyveni-me reikalingas, kad jis dirba tokius darbus, kokių jo-kia kita organizacija neįstengė veikti; kad jis iš savo pamatinių jo pirmatunais nutiestų kelių-tikslių nepa-krypsta.

Kadangi apie SLA. šiame numery telpa keletas rasinių, kurie jo 50 metų eigą gerokai nušviečia — šiame savo rašinyje aš tik prisiminsiu jo sunkiausius ke-lius ir kas laimėta.

Laimėta labai daug.

Susivienijimo, taip sakant, pirmosios, antrosios ir trečiosios dienos nieku nebuvo palaimintos. Priešingai. Prisiminkime tik tą laikotarpį, kuomet šešiolikta-me seime reikėjo skilti. O skilo delto, kad buvo užsi-mojimų mūsų organizacijai kitokius kelius rodyti: no-rėta jo idėjas, tikslus ir principus religine diktatura atpavijoti. Bet tos diktatos jau ne visi pageidavo. Todel laimėta: Susivienijimo kareiviai jau tuomet buvo stiprios dvasios ir puolimas atmusta. Skaudokai aptruškinta organizacija atsikėlė ir patraukė tuo pa-

(Tęsia ant 2 pusl.)



MATAS MOCKAPETRIS
Buves SLA. 43 kp., So. Boston, Mass., fin. sek. tais laikais, kuomet buvo uždrausta SLA. veikti Mass. valstijoje. Jo nenuilstančiomis pastangomis išlaikyta skaitlinga S. L. A. 43 kuopa.



JUAZAS A. ŠUNSKIS
Amerikoje gimęs SLA. veteranas, buvo SLA. 1903 ir 1904 Seimų sekretorium, visą laiką aktyvus veikėjas.



VINCAS S. JOKUBYNAS
Buves SLA. Prezidentas ir pirmasis dabartinės „Tėvynės“ redaktorius.

Svarbus Istorijos Dokumentas

Tulas laikas atgal kun. A. Milukas „Tėvynės“ redakcijai prisiuntė žemiau telpantią rezoliuciją su sekama pastaba:

„Gerbiamas Redaktorium:— Rasi galėsite paskelbti savo laikraštyje šį dokumentą kaip medžiagą Susivienijimo Lietuvių Amerikoje istorijai.“

Šiuo istoriniu dokumentu yra SLA. 12-me Seime, įvykusiame spalio 19 ir 20 dienomis, 1897 m., Philadelphia, Pa., priimta rezoliucija, kuria pasmerkiamas Luzerne apskrįčio šerifo Martin užpuolimas beginklių streikuojančių angliakasių Lattimer miestelyje, netoli Hazelton, Pa. Šiame angliakasių užpuolime griaukti šerifo Martin muškos nužudė apie 20 streikierių ir keliasdešimt sužeidė. SLA. 12-tas Seimas pasmerkė šerifo Martin kraugerinę žygį ir visus tuos, kurie tą žygį užtarė ir bandė pateisinti, taipgi užtaria nukentėjusius angliakasių ir suteikia jiems medžiaginę pagalbą net \$1,000 sumoje. Vadinas, jau tais laikais Susivienijimas pajėgė ir drįso tokio griežto turinio protestus reikšti prieš nekaltų žmonių žudytojus ir kankintojus.

Nors rezoliucija parašyta anglų kalba, bet kaip svarbų istorinį dokumentą dedame ją ištiesi ir originaliai.

RESOLUTIONS UNANIMOUSLY ADOPTED AT THE TWELVETH CONVENTION OF THE LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA HELD AT PHILADELPHIA ON OCTOBER 19 & 20, 1897.

WHEREAS on Sept. 10-th, 1897, Sheriff Martin of Luzerne County and his posse did unmercifully shoot and murder at Lattimer the strikers of foreign birth.

WHEREAS, the evidence so far shows that the shooting was unnecessary and uncalled for.

WHEREAS, with a little more prudence, consciousness and respect for a human life, the marching strikers could have been easily induced to stop marching.

WHEREAS, the same Sheriff and his posse in the interviews thought to justify their unlawful and anarchistic conduct by calling those innocent people „killed foreigners“, and trying to give to that word the meaning of rioters.

WHEREAS, not a few American papers in their Un American and narrow bigotry, trying to exonerate the guilty parties have used the same word „foreigners“ as synonym of riot and anarchy, and

WHEREAS, we, the representatives of the Lithuanian Alliance of America, representing the

hundreds of thousands of citizens of the foreign birth, but who under their solemn oath did declare their loyalty to the sublime principles of the holy liberty, as proclaimed by the Declaration of Independence, therefore be it

RESOLVED that we the delegates of the Twelfth Annual Convention of the Lithuanian National Alliance, a Christian Association, do solemnly denounce the action of Sheriff Martin as unjust, unchristian, barbarous and disgraceful for the civilized nineteenth century and the principles of liberty and equality.

RESOLVED that we consider this shooting of unarmed and law abiding citizens, though of foreign descent, as murderous, and we brand the mean and cowardly excuses of Sheriff Martin and his deputies as the utterances of the heathen and the savage cannibals who excuse their man-eating by the sweet taste of the white man's flesh.

RESOLVED that we most emphatically protest against these vicious excuses as imposing on the American good faith and candid judgment and that we call these justifications of the murder on the high road Unamerican, inhuman, and we firmly believe them to be more dangerous to the liberty of this, our new fatherland, than the utterances of the most desperate, the most vicious red headed anarchists.

RESOLVED that we appeal to the American public to view this shooting of the poor friendless foreigners (some of them citizens of this country) in the true light of justice, of christian and civilized society, and that we call on every fair minded citizen of this country of the noble free to do his utmost to defeat those efforts of the heathenized capitalists to oppress their fellow men.

RESOLVED that we brand every defender of the shooting of the poor workingmen, even foreigners, as a traitor to his Declaration of Independence, and Christianity, or even Humanity; and we appeal to all the friends of the oppressed classes to begin immediately the steps of mutual understanding of the oppressed ones and of enlisting themselves in the list of wrestlers for the cause of perfect liberty's equality against the evils of the nobility by birth or money, not by merit.

RESOLVED that we appropriate \$1,000.00 to the fund for the prosecution of Sheriff Martin and for the support of the orphans and widows made by his stupid representation of the law, and

RESOLVED that a copy of these RESOLUTIONS be sent to the PRESIDENT, GOVERNOR OF THE STATE, ATTORNEY-GENERAL OF PENNSYLVANIA, DISTRICT ATTORNEY AND JUDGES OF LUZERNE COUNTY.

Chas. Radziewicz — Chairman,

V. J. Stagaras — Secretary,

John V. Montvila — Assistant Secretary.

Tolimesnes narių naudai reformas įvedė SLA. 27 seimas, įvykęs 1912 metais, Brooklyn, N. Y. Šiame seime priimta vėl naujai pertvarkyta konstitucija ir įvesti iki šių dienų pasilaikanti trys pašėlos ligos laipsniai, įkurta Našlių ir Našlių Fondas, iš kurio šelpiami nelaimėn patekusių narių bei SLA. narių šeimos. Nustatyta seimus laikyti kas du metai, vietoje kasmetinių seimų, kaip iki to laiko buvo. Bet ir šiuo kartu pertvarkyta konstitucija dar nebuvo tiek tobula, kad galėtų pilnai prisitaikyti prie valstybės apdraudos įstatymų. Todėl 30-me seime, įvykusiame 1918 metais, Philadelphia, Pa., priimta dar kartą naujai pertvarkyta konstitucija, kuri galioja ir iki šių dienų, su tulais vėlesnių seimų padarytais pakeitimais ir papildymais.

Pagaliau reikia priminti, kad Susivienijime įvestas taip vadinamas jaunumečių — vaikų skyrius, į kurį gali įstoti Susivienijimo narių vaikai nuo 2 metų amžiaus ir gali būti šio skyriaus nariais kol pasiekia to amžiaus, kuris leidžia jiems persikelti į suaugusių skyrius. Vaikų skyrius turi du laipsnių pomirtinės apdraudos: \$100 ir \$150.

Susivienijimui teko pergyventi ir daugiau įvairių krizių. Pirmiausiai valstybės apdraudos departamentai privertė sulgynti ir nustatyti duoklių mokesį pagal amžių ir tiems nariams, kurie įstojo į Susivienijimą pirm 1911 metų ir kuriems buvo palikta mokėti žemiausias duokles. Vėl kilo nariuose nepasitenkinimas, vėl barmiai ir vaidai. Antras krizis ištiko 1918 ir 1919 metais, kuomet tų pačių apdraudos departamentų reikalavimu prisėjo apdėti narius nepaprastomis duoklėmis, kad atpildyti siautėjusios epidemijos padarytus organizacijai nuostolius nepaprastai dideliu skaičiumi išmirusių narių. Piktos valios žmonės, kurie visuomet degė pavydu prieš Susivienijimo buojimą, naudodami šią nelaimę ir kurdami narius prieš organizaciją. Daug karštesniųjų narių nuo Susivienijimo atplėšta ir tuomi padaryta organizacijai ir ją pametusiems nariams žala.

Pagaliau su 1920 metų pradžia prasidėjo vėl smarki kova už Susivienijimo vadovybę tarpe komunistų ir visų kitų Susivienijimo narių. Ši kovaėjo ypatingai įtemptu tempu delto, kad komunistinės SLA. narių grupės žygius rėmė gerai organizuoti ir disciplinuota komunistų partija. Ši labai audringa kova tęsėsi iki S. L. A. 36-to seimo, įvykusio birželio mėnesyje, 1930 m., Chicago, Ill. Neįsprendžiant komunistinės delegatų grupės reikalavimų paskirti jų grupės atstovą į mandatų komisiją, jie kėlė nesuvokiamą triukšmą per tris pirmas seimo sesijas ir neleido seimui susiorganizuoti. Pagaliau su policijos pagalba trukšmadariai prasašanti iš seimo posėdžių salės. Mandatų komisijai raportuojant pripažintus teisėtai išrinktus kuopų delegatus, 307 delegatai atsisaukė priimdami seimo ženklius ir pastodami pilnateisiais seimo delegatais. Komisijos pripažintų teisėtai išrinktų kuopų delegatų 180 neatsisaukė ir neatėjo pasiminti ženkliu.

Taigi iš seimo išėjusių 180 delegatų atlaikė atskirą seimą ir nutarė teismo keliu iškviesti savo seimui teisėtą pripažinimą, kad jie tuo metu galėtų užvaldyti Susivienijimą. Tačiau, teismas komunistinės grupės skundą atmėtė ir SLA. 36 seimo didžiųjų pripažino teisėtus Susivienijimo šeiminkais. Nors teismas nusprendė, kad skundėjai turi užmokėti teismo išas, bet vis tik ir Susivienijimui ši byla keliolika tukstančių dolerių kainavo. Komunistinės grupės antpuolis Susivienijimą užkariuoti baigėsi šiuo nemaloniu ir nuostolingu įvykiu, ištraukiant iš Susivienijimo apie 3,000 narių. Tuo momentu Susivienijimas turėjo apie 20,000 narių.

Baigiant dar tenka pažymėti, kad su pradžia 1930 metų pasireiškė Jungtinės Amerikos Valstijose ir visame pasaulyje katastrofiškas ekonominis krizis skaudžiai palietė ir Susivienijimą. Tačiau nestingant gerų norų ir pasirijimo Susivienijimo vadovybėje ir nariuose

organizaciją gelbėti ekonominio sunklaikio metu, patys skaudžiausi sunkumai jau pergyventi ir Susivienijimui išsilaikymas neabejotinai užtikrintas.

Ant kiek medžiaginiai ir dvasiniai Susivienijimas stiprus, liudija valstybės apdraudos departamentų užgrymas įvestų naujų apdraudos skyrių. Septynis naujus moderninės apdraudos skyrius įvedė SLA. 38-tas seimas, įvykęs birželio mėnesyje, 1931 metais, Detroit, Mich., kurie suteikia Susivienijimo nariams galimybes apsidrausti Susivienijime iki \$5,000 įvairių rūšių apdrauda žymiai mažesnis duoklėmis, negu už tokią pačią apdraudą reikia mokėti komercinėse apdraudos kompanijose. Taipgi šis seimas žymiai pakeitė ir papildė kai kuriuos SLA. čarterio ir konstitucijos patvarkymus, įvedant vėl visuotiną narių balsavimą rinkimui Pildomosios Tarybos. Šių svarbių reformų Susivienijime įvedimas ir jų užgrymas valstybės apdraudos departamentuose ne tik palidija Susivienijimo medžiaginį stiprumą, bet kartu pastato organizaciją šalimais moderniausių gyvybės apdraudos institucijų Amerikoje.

SUSIVIENIJIMAS Lietuvių Amerikoje švenčia savo gyvavimo ir veikimo 50 metų jubiliejų. Susivienijimo nariai gali didžiulius savo darbo vaisius, nes turime arti tobulą moderninę gyvybės apdraudą paremtą tautinę ir kultūrinę organizaciją. Susivienijimas be medžiaginio savo narių šelpimo, visu savo 50 metų gyvavimo laikotarpiu nepaskutinėje vietoje statė lietuvių tautinius ir kultūrinius darbus, gyvai rūpinosi ir visuomenės išgelbėjimui ir remia senosios tėvynės Lietuvos svarbiuosius reikalus. Dešimtimis tukstančių dolerių parėmė įvairias labdaringas ir kultūrines įstaigas Lietuvoje. Taip pat dideles sumas pinigų skyrė kovai už Lietuvos Nepriklausomybės įkūrimą. Dešimtimis tukstančių dolerių išleido savo narių ir Amerikos lietuvių visuomenės švietimui. Visai eilei narių moksleivių pagalbėję augstąjį mokslą pasiekti įvairių profesijų šakose.

Pažvelgus į medžiaginės paramos Susivienijimo nariams suteikimo sritį, taip pat matome milžiniškas skaitlines. Kiek galima susekti pagal turimų rekordų, iki 1935 metų pabaigai Susivienijimas savo nariams yra išmokėjęs: pomirtinės apdraudos \$1,316,321; ligos pašėlos \$1,434,715; narių ir jų šeimų sušėlimui iš Našlių ir Našlių Fondo apie \$50,000; kartu \$2,801,336. Prie šios skaitlinės pridėjus kukliai apskaitliuotas sumas, išmokėtas labdarėybės, švietimo, tautiniams ir kultūriniams reikalams, turėsime dar apie \$150,000. Su pabaiga 1935 metų Susivienijimo turtais siekė \$1,737,528.55. Viso į Susivienijimą įstojo narių apie 60,000. Su pabaiga 1935 metų Susivienijimas turėjo 356 veikiančias kuopas ir 14,335 narius.

Šiuose Susivienijimo Lietuvių Amerikoje istoriniuose bruožuose pažymėjome tik pačius svarbiausius jo gyvenime įvykius ir tik pripuolamai palietėme organizacijos atliktus darbus savo narių, Amerikos lietuvių išėvijos bei Lietuvos naudai. Bet ir iš tų kelių trumpų bruožų matome, kad jokios audros, jokie sunkumai nepajėgė palaužti Susivienijimo tvirto pasirijimo tarnauti Amerikos lietuviams ir svarbiems visos tautos reikalams. Sekmingai nugalėjo visas savo kelyje sutiktas kliūtis ir šiandien Susivienijimas laimingai ir didingai įžengia į antrą pusšimtį metų. Tolimesnį sekmingą Susivienijimo pasilaikymą ir tarnavimą Amerikos lietuviams ir visos tautos reikalams tegali užtikrinti tik jo visi nariai ir veikėjai. Žymiausia dalimi Susivienijimo ateitis remiasi Amerikoje gimusių lietuvių pastangomis, šią organizaciją išlaikyti, auklėti ir tobulinti. Tikėjime, kad mūsų jaunoji karta nusivils mūsų lūkestis. O Susivienijimo įkurėjams ir jo išugdymo veteranams nariai bus dėkingi kol Susivienijimas gyvuos.

S. E. VITAITIS.



VINCAS AMBRAZEVČIUS
Buves SLA. Vice Prezidentas, Iždo Globėjas, visą laiką aktyvus veikėjas.



JONAS SKRITULSKAS
Buves ilgus metus SLA. Iždininku, vienas pirmųjų Susivienijimo įkurėjų, visą laiką aktyvus SLA. veikėjas.



TAMÁS PAUKŠTIS
Vienas SLA. senesniųjų darbuotojų, ilgus metus buves SLA. Iždininku.

SLA. Jubiliejiniai Darbai

ILGŲ METŲ ATSKAITA.

SLA. 50 metinės sukaktuvės jau čia. Kai kurie gal dar nebusite šių žodžių skaitę, kai lapkričio 22 diena jau bus praėjus. O tą dieną ne viename pa rengime, ne vienoje puošnioje pastogėje, ne viename kukliame namely — turtingų ir biednų šeimų namuose — bus prisiminta, kad 50 metų atgal gimė Susivienijimas Lietuvių Amerikoje; gimė organizacija, kuri vieniems socialio gyvenimo smagumų suteikė, kitiems gesniems keliu į gyvenimą nurodė, dar kitiems ištikus nelaimę — savo brolišką ranką ištisė ir ašarą-kitą nuo jų šeimų veido nušluostė; o dar kitus neatskiriamais draugais padarė.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje! Koks reikšmingas tas žodis! Kaip imponuojantis jis į lietuvių širdį veikia! Susivienijimas! Reiškia, mes toli budami nuo savo tėvynės — esame susivieniję į tokią organizaciją, kurioje galime del saviges, del savo brolių-seserų ir net del savo senosios tėvynės gražius darbus dirbti.

Minint šias reikšmingas sukaktuves, Susivienijimas išduos ilgų metų atskaitą. O ta atskaita graži: nusėta vien gražiais darbais, kuriuos Susivienijimui teko per pusę šimto metų atlikti. Juk per tą laikotarpį Susivienijimas rūpinosi savo brolių lietuvių reikalais: visur ir visuose svarbesniuose atsitikimuose jis savo duosnią ranką ištisė ir saviesiems pagalbėję. Tuo laikotarpiu jis nepraleido nė vieno svarbesnio lietuviško įvyko, kad vienu ar kitu būdu jo nebūtų parėmęs.

Susivienijimas, lyg tas milžinas, per 50 metų, krutinę išvertęs, mūsų visų sargyboje stovėjo. Jis kad ir šurpius vėjus sulaukė. Jis kad ir galingus neprietelius atmušė.

Susivienijimas į savo pastogę sukvietė didelį burį geros valios lietuvių, kurie ranka rankon eidami tų pačių tikslų siekia. Susivienijimas, eidamas gyvenimo sunkiaisiais keliais — iš jų lietuviui kelią pastojančias usnis skynė. Jis turėjo ir piktos valios priešų, su kuriais reikėjo kovoti. Bet jam nepadėjo tik tie, kurie yra perdideli saumyliai, kuriems lietuviškas darbas net nesipatvuoja.

Eidamas šiuo gyvenimu, Susivienijimas susikrovė ir turto, kuris siekia netoli dviejų milijonų dolerių, ko jokia kita organizacija šiandien neturi. Susivienijimui, bendrai imant, per tuos 50 metų sekėsi. Seksis ir toliau, jei tik mes vieningai dirbsime, jei tik mes ir toliau lietuviškus ir savus reikalus širdingai vertinsime.

Minint SLA. 50 metines sukaktuves, mes privalome taipgi aulentki galvas tiems, kurių mūsų gyvenime šiandien jau nėra; tiems, kurie, kaip ir mes šiandien, del SLA. dirbo, jam padėjo, už jį kovojo, gerus lietuvių į šią pastogę kvietė. Lai buna jiems amžina atmintis!

Susivienijime Lietuvių Amerikoje buki svaikas ir laimingas 50 metų sulaukęs! Lai tavo darbuotojų eilės didėja! Lai tavo veikiamais darbais dirbtį jauni ir energingi lietuviai stoji! Lai ateity tau pavyksta

dar geriau mūsų išėviją suvienyti!

DIDŽIAUSIA SLA. SEIMA.

Iki šiol, kaip esate pastebėję šiame skyriuje, didžiausia S. L. A. seima buvo pp. Nienių seima, iš Sweet Valley, Pa. Beieškant didžiausios šeimos, tačiau, pasirodė, kad mes turime dar kur kas didesnę seimą. Ta seima yra SLA. 6 kuopos, iš Plymouth, Pa., finansų sekretoriaus, p. Juozo Katiliaus, kuri susideda iš 13 narių, kurių šiandien net dvylika prie SLA. priklauso. Seima susideda iš sekamų narių: Juozas ir Jieva Katiliai (tėvas ir motina) ir sunys bei dukters: Juozas, Marė, Agota, Jieva, Julijona, Viktorija, Antanas, Vytautas, Biruta, Genovaitė ir Teresė. Visi yra SLA. nariai, išskyrus Marę, kuri 1933 metais išsibraukė.

Kadangi mes ieškojome didžiausios SLA. šeimos, tai šiuo tarpu jau turime tokią minimą Katilių seimą. Bet šiame mes nesame dar tikri: laikui bėgant gal pavyks surasti dar ir didesnę SLA. seimą. Jei kur tokią randasi — malonėkite mums apie tai pranešti.

SLA. didžiausią Katilių seimą sveikiname ir šiuo pareiškime, kad jos paveikslas bus talpinamas SLA. Jubiliejiniame Albume veltui.

Pp. Nienių seima šiuo tarpu pasilieka antrą didžiausia SLA. seimą, kurios paveikslas Albume taipgi bus talpinamas, kaip tokių.

Jei kur randasi didesnė už pp. Nienių arba pp. Katilių seima — nevilkinant malonėkite SLA. Centro raštinei pranešti.

PAGYVĖJIMAS.

Jau esame minėję, kad šis mėnesis bus gyviausias visame SLA. Aukšinio Konkurso Vaju-

**LIETUVOS MIŠKŲ GYVEN-
TOJAS.** — Prieš daugelį metų Lie-
tuvos miškuose buvo įvairių žvėrių
ir paukščių. Laikui bėgant, didesni
gyvėrys ir paukščiai, drauge su Lietu-
vos miškais, išnyko. Vaidzelys mato-
me dabartinį dažniau pasitaikantį

